

Запобігання корупції

Прозорість у вищій освіті: як змінилися українські університети за останні роки

Задля підвищення доброчесності та конкурентоздатності українських ЗВО на ринку освітніх послуг експерти Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) провели дослідження роботи в цьому напрямку на базі Острозької академії, Харківського національного університету внутрішніх справ та Державного податкового університету.

В Україні стартувала вступна кампанія, й абітурієнти вже приглядаються до різних закладів вищої освіти. В умовах військового стану завдання вступу до закладу вищої освіти (ЗВО) стає ще більш відповідальним, адже сьогоднішні студенти відіграватимуть одну з найважливіших ролей у відбудові України після війни.

Чимало українських вишів мають досягнення в протидії корупції та демонструють високий рівень академічної доброчесності, у тому числі завдяки антикорупційній реформі, а саме – появі посад антикорупційних уповноважених в українських ЗВО, діяльність яких координує Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК).

Академічна доброчесність та нетолерування корупції в закладах вищої освіти — це комплексне питання, яке залежить від усіх зацікавлених сторін: адміністрації, студентів, викладачів, співробітників. Лише в такому випадку може йти мова про ефективні інструменти.

Як повинна виглядати антикорупційна робота зі студентами?

- проведення ввідних лекцій для першокурсників.
- наявність електронної скриньки та номеру телефону, за якими будь-який викладач чи студент може звернутися до НАЗК або уповноваженої особи вишу. Це захищені внутрішні канали для повідомлень виявлених порушень антикорупційного законодавства.

Чи важливо працювати з молоддю стосовно антикорупційної тематики в ЗВО?

Робота зі студентами вкрай важлива. Якщо буде можлива корупція у ЗВО, то студенти не отримуватимуть належні знання та не стануть професіоналами. Це негативно впливатиме, у тому числі, на бренд закладу. Тому з молоддю потрібно системно працювати щодо протидії корупції та формування доброчесності. Молоді професіонали дуже потрібні для нашої держави, для її відбудови після війни. Але у молоді не завжди є розуміння поняття «корупції», «корупційних ризиків», «конфлікту інтересів». З цього нерозуміння можуть виникати проблематичні моменти. Тому роз'яснення загальної антикорупційної бази є дуже корисним.

Що мають робити українські ЗВО для запобігання корупції?

Війна впливає на ставлення суспільства до різних питань. Можливо буде збільшуватися рівень несприйняття корупції загалом в Україні. У свою чергу, адміністрації ЗВО, антикорупційні уповноважені

повинні впливати власними інструментами, роз'ясненнями. залежить від закладу.

Звісно, це все дуже індивідуально та

Підсумовуючи, можна сказати, що успішний механізм протидії корупції в сучасному ЗВО такий — визначати корупційні ризики, ідентифікувати слабкі сторони, опрацьовувати це з адміністрацією, усім колективом, роз'яснювати студентам і працювати разом.

Чому важливо продовжувати антикорупційну роботу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану?

Питанню запобігання корупції потрібно приділяти увагу не лише в умовах воєнного стану. Перш за все, ми виховуємо майбутнє нашої країни. Це молоді люди, які потім будуватимуть нашу країну доброчесною правовою державою, у якій буде комфортно жити. Саме тому підґрунтя доброчесності треба закладати вже в молоді роки. В умовах воєнного часу потрібно продовжувати цю роботу, не зупинятися, бо корупція нікуди не зникає. З'являються нові корупційні ризики, на які ми маємо реагувати. Уже зараз ми можемо прогнозувати, які виклики в нас з'являться після війни.

Як змінилось ставлення студентів до питань протидії корупції за останні роки?

За останні роки студенти відчують більшу свою залученість в управлінські процеси у вишах. Вони не лише прийшли посидіти в аудиторії, здати заліки, написати дипломну роботу й піти. Зараз студенти відчують, що мають вплив в межах своєї групи чи факультету та навіть університету. Отже, ми виховуємо свідомих та активних громадян нашої держави.

Чому важливо працювати з молоддю в питаннях запобігання та протидії корупції?

Нам потрібно говорити не про антикорупцію, а про виховання доброчесності, як у західних демократіях, де є поняття «building integrity».

Бути доброчесним, порядним громадянином, брати участь у формуванні правового громадянського суспільства має бути почесно для кожної людини. Саме на це необхідно спрямовувати нашу молодь, показуючи, що доброчесна поведінка є прийнятною в нашому суспільстві, а порушники законодавства будуть отримувати відповідну реакцію та покарання.

По-перше, дуже важливо, щоб навчальний процес був максимально прозорим, а студенти отримували об'єктивні оцінки за свої знання. Не можна допустити шахрайства та корупційних дій зі сторони всіх учасників навчального процесу.

По-друге, важливо слідкувати за прозорістю управлінської та адміністративної системи у виші.

Окрім того, потрібно працювати з викладачами. Наприклад, організувати зустрічі з викладацьким складом, особливо перед сесіями, проводити роз'яснювальну роботу, розповсюджувати методичні матеріали. Також працювати з питаннями, які виникають під час кампанії декларування.

Чи вплине війна на антикорупційну роботу?

На жаль, виникли нові корупційні ризики, з якими потрібно працювати. Ще під час пандемії коронавірусу ЗВО перейшли на дистанційну освіту та запровадили ІТ інструмент – електронну систему обліку відвідування занять, здач робіт студентами, яка забезпечує незалежний контроль. Тому це полегшило адаптацію навчального процесу в умовах війни та сприяє дотриманню принципів доброчесності.